

**MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH**

DP-I-0231-3/12/ES

Warszawa, dnia 14 marca 2012 r.

**Pan Piotr Zientarski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej**

Przewodniczący Komisji Ustawodawczej

W ślad za pismem z dnia 15 lutego 2012 r., w którym Minister Spraw Wewnętrznych przedstawił opinię w przedmiocie rozwiązań zaproponowanych w *senackim projekcie ustawy o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (druk nr 27)*, ponownie zwracam się z prośbą o rozważenie uzupełnienia projektu poprzez dodanie nowego art. 115a do ustawy o Policji w brzmieniu:

„Art. 115a. Ekwiwalent pieniężny za 1 dzień niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego lub dodatkowego oraz za każde rozpoczęte 8 godzin niewykorzystanego czasu wolnego przysługującego na podstawie art. 33 ust. 3 ustala się w wysokości 1/22 części miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.”

- analogiczne uregulowania powinny zostać wprowadzone również w stosunku do pozostałych służb resortu spraw wewnętrznych.

Przygotowany przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej *projekt ustawy o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (druk senacki nr 27)*, który został opracowany w związku z koniecznością wykonania orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 lutego 2010 r. (sygn. akt K1/08), stwierdzającego niezgodność z art. 66 ust. 2 Konstytucji RP, art. 114 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, który w swoim dotychczasowym brzmieniu ograniczał prawo do przedmiotowego ekwiwalentu za okres nie dłuższy niż 3 ostatnie lata kalendarzowe przed zwolnieniem ze służby, zawiera w swej treści zmiany które choć wykraczają poza rozstrzygnięcie Trybunału, jednak realizują tezy zawarte w uzasadnieniu tego wyroku. Chodzi tu zarówno o propozycje dokonania analogicznych zmian w innych ustawach regulujących stosunek służby, dotyczących zniesienia ograniczenia czasowego przy wypłacie ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystane urlopy wypoczynkowe lub dodatkowe oraz za niewykorzystany czas wolny od służby, ale także rezygnację z przepisów pozbawiających takich świadczeń w przypadkach zwolnienia ze służby w określonych okolicznościach. W Policji zwolnienie ze służby z powodu

wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby, środka karnego w postaci zakazu wykonywania zawodu policjanta oraz popełnienia czynu o znamionach przestępstwa, które jest oczywiste i uniemożliwia pozostawanie policjanta w służbie, skutkuje obecnie utratą prawa do ekwiwalentu za rok zwolnienia ze służby. Natomiast rozwiązanie stosunku służbowego w związku ze skazaniem prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego, a także skazaniem za inne przestępstwo, powoduje całkowitą utratę prawa do ekwiwalentu.

Jak słusznie zauważono w toku prac nad projektem, taka sankcja pozostaje w sprzeczności z dyrektywą 2003/88/WE Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącą niektórych aspektów organizacji czasu pracy i nie daje podstaw do ograniczenia praw urlopowych zarówno pracowników, jak i osób pozostających w zatrudnieniu w ramach stosunku służby, w zależności od trybu czy przyczyny ustania zatrudnienia lub stosunku służby.

W uzasadnieniu do swojego orzeczenia Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że prawo do ekwiwalentu za niewykorzystany urlop lub czas wolny od służby jest prawem majątkowym policjanta, którego ograniczenie musiałoby odpowiadać wymogom art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Przepis ten zaś stanowi, że ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw. Przesłanki te nie zachodzą w odniesieniu do wartości konstytucyjnej, jaką jest prawo do urlopu.

Propozycja urealnienia wysokości przedmiotowego ekwiwalentu wpisuje się w założenia omawianego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Dotychczas świadczenie to jest ustalane za każdy niewykorzystany dzień urlopu wypoczynkowego lub dodatkowego oraz za każde rozpoczęte 8 godzin czasu wolnego od służby przyznawanego na podstawie art. 33 ust. 3 ustawy pragmatycznej, w wysokości 1/30 części miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym. Było to w swoim czasie rozwiązaniem kompatybilne z wcześniej obowiązującą zasadą udzielania urlopu w dniach kalendarzowych. Jednakże od 2001 r. urlop wypoczynkowy jest udzielany policjantom w dniach roboczych w wymiarze 26 dni, zamiast dotychczasowych 30 dni kalendarzowych. Biorąc pod uwagę, iż średniomiesięczna w skali roku liczba dni roboczych oscyluje na poziomie 22 dni, zasadnym jest, aby ekwiwalent za każdy dzień roboczy niewykorzystanego urlopu lub czasu wolnego od służby odpowiadał 1/22 części miesięcznego uposażenia. Rozwiązanie takie funkcjonuje na gruncie art. 97 ustawy z dnia 11 września 2003 r. *o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych* (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 593, z późn. zm.). Z kolei w art. 137 ust. 2 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. *o Służbie Więziennej* (Dz. U. z 2010 r. Nr 79, poz. 523, z późn. zm.) stawka ekwiwalentu jest zbliżona i wynosi 1/21 części miesięcznego uposażenia. Podobnie w przepisach prawa pracy ekwiwalent za 1 dzień

niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego jest ustalany corocznie przy uwzględnieniu współczynnika średniomiesięcznej w skali roku liczby dni roboczych, która nie przekracza nigdy 22 dni (vide rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop).

Przypomnieć należy, że Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop stanowi konieczny substytut otrzymywany w miejsce niewykorzystanego urlopu. W zakresie udzielanego czasu wolnego od służby Trybunał Konstytucyjny uznał, że art. 66 ust. 2 Konstytucji RP wymaga, by czas pracy został określony ustawowo. Czas, który nie został ustawowo uznany za czas pracy jest więc, w ujęciu konstytucyjnym, czasem wolnym od pracy. Świadczenie pracy w czasie wolnym od pracy jest możliwe, tym niemniej powinno być odpowiednio zrekompensowane. W świetle powyższego stwierdzenia, nie można przyjąć, że wystarczającą rekompensatą może być jakakolwiek, a nie tylko odpowiednia, a literalnie rzecz biorąc w pełni ekwiwalentna i równoważna gratyfikacja, jaką otrzymałby funkcjonariusz (pracownik) korzystając z płatnego urlopu wypoczynkowego. Tymczasem obowiązujący mechanizm obliczeń ekwiwalentu w Policji powoduje, że otrzymane świadczenie z tego tytułu stanowi jedynie ok. 73% wartości wynagrodzenia (uposażenia) otrzymywanego podczas urlopu wykorzystywanego w naturze.

Reasumując, policjanci nadal są pozbawieni w 27% wartości ekwiwalentu i nadal pozostaje aktualny zarzut sprzeczności przepisów urlopowych w Policji i niektórych innych służbach mundurowych z art. 66 ust. 2 Konstytucji RP, choć oczywiście w nie tak jaskrawym wymiarze, jak dotychczas. Powtórzyć należy, iż ograniczenie uprawnień w tym zakresie nie znajduje żadnego uzasadnienia na tle art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

Również wysuwane argumenty o braku konieczności i potrzeby ujednoczenia określonych rozwiązań prawnych w przypadku odrębnych grup zawodowych, które objęte są autonomicznymi regulacjami poszczególnych pragmatyk służbowych nie znajdują w tym wypadku dostatecznych podstaw. Skoro prawo do ekwiwalentu stanowi pochodną konstytucyjnego prawa do płatnego urlopu, to trudno usprawiedliwić możliwość zastosowania wobec jednych grup osób rozwiązań dyskryminacyjnych w stosunku do pozostałych. Narusza to regułę równości wobec prawa ujętą w art. 32 Konstytucji RP. Warto również zwrócić uwagę, że w podobny sposób wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 26 maja 2000 r. sygn. akt III RN 169/99 oraz z dnia 26 stycznia 2006 r. sygn. akt III PZP 1/05, uznając, iż prawo żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy Straży Granicznej do terminowego otrzymania uposażenia, jako prawa majątkowego, jest elementem koniecznym wynagrodzenia sprawiedliwego i podlega równej dla wszystkich ochronie prawnej na podstawie art. 64 ust. 2 Konstytucji RP. W niniejszych sprawach Sąd Najwyższy wywiódł prawo żołnierzy i funkcjonariuszy do odsetek z tytułu nieterminowej wypłaty uposażenia, pomimo braku zapisów w tym zakresie w ustawach regulujących stosunek służbowy obu tych kategorii zawodowych. Na gruncie powyższego Sąd Najwyższy stwierdził również, że co do zasady niedopuszczalne

jest przyjęcie założenia (art. 64 ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz art. 481 kc), że prawo do żądania odsetek przysługuje funkcjonariuszowi służb mundurowych jedynie wtedy, gdy zostało ono przyznane wyraźnym przepisem ustawy dotyczącej funkcjonariuszy określonego rodzaju służby. Nie ulega więc wątpliwości, iż zasada jednolitości rozwiązań prawnych w pewnych sytuacjach zasługuje na większą uwagę. Wydaje się, że analogiczna argumentacja znajduje odzwierciedlenie również na tle prawa funkcjonariuszy służb mundurowych do płatnego urlopu lub też ekwiwalentu pieniężnego z tego tytułu.

2 *ponaście*

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
z up. Piotr STACHAŃCZYK
Sekretarz Stanu